

De gemeenteraad van Wijchen

17 3 1977 Werken en Ondernemen

Beslisnota

Armoedebeleid 2017

Wijchen, 7 maart 2017

Geachte leden van de raad,

Beslispunten

1. In te stemmen met één regeling in het minimabeleid ten behoeve huishoudens met minderjarige kinderen: de 'Kindregeling Wijchen' met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2017
2. De organisaties 'Voedselbank Wijchen en omgeving' en de 'Kledingbank Rijk van Nijmegen' structureel financieel te ondersteunen
3. Preventie van schulden in huishoudens met minderjarige kinderen extra te ondersteunen
4. De regeling 'Indirecte studiekosten' inclusief de daaraan verbonden PC-regeling op te heffen vanaf de datum van besluitvorming in uw raad
5. De doelgroep van de 'Geldterugregeling' in te perken tot volwassenen vanaf de datum van besluitvorming in uw raad
6. In te stemmen met verdere vereenvoudiging van het aanvraag- en verwerkingsproces van aanvragen voor ondersteuning vanuit ons minimabeleid
7. De onder beslispunten 1 tot en 3 genoemde punten te financieren uit;
 - a) het budget dat daartoe in de decembercirculaire beschikbaar is gesteld door het Rijk
 - b) de middelen die vrijvallen door het opheffen van de regeling 'Indirecte studiekosten'
 - c) de middelen die vrijvallen uit de 'Geldterugregeling' door inperking van de doelgroep
8. In te stemmen met de eenmalige overbruggingskosten in het jaar van invoering van € 81.000,-
9. De overbruggingskosten in 2017 te dekken uit het structurele overschot 2017 (€ 31.000) en voor € 50.000 uit de WMO reserve.
10. Voor de jaren 2018 en 2019 een bedrag van € 25.000 te doteren in de WMO reserve.

Inleiding

Uw raad heeft ons armoedebeleid per 1 januari 2015 gewijzigd (14 IZ 035), naar aanleiding van onder andere de armoedemonitor 2014 (14 IZ 207). Elke 2 jaar evalueren wij ons armoedebeleid en maken de behaalde resultaten inzichtelijk in een armoedemonitor. Dit jaar valt deze monitor samen met extra middelen die door het rijk in de decembercirculaire 2016 beschikbaar zijn gesteld. Daarom koppelen we aan de monitor (bijlage 1) ook direct een beleidsvoorstel.

Met dit voorstel geven wij ook gevolg aan de twee door uw raad ingediende moties op dit terrein: 'Zwemvaardigheid Wijchense kinderen' (16 115) en de motie 'Begroting 2017 – Versoepelen Geldterugregeling voor kinderen' (16 4145). In uw visie op Werk en inkomen (16 IZ 139) heeft u vier uitgangspunten vastgelegd voor ons armoedebeleid en een ontwikkelagenda opgesteld. Deze nota geeft hier verder invulling aan.

Beoogd effect

De meest kwetsbare groepen, en daaronder in het bijzonder huishoudens met minderjarige kinderen, adequate financiële ondersteuning te bieden waar zij zelf, vanwege hun omstandigheden, onvoldoende financiële ruimte hebben.

Argumenten

1.1 Eén uitgebreide regeling vereenvoudigt de toegang en verhoogt het bereik onder de doelgroep

Op dit moment kennen wij drie regelingen waar kinderen direct gebruik van kunnen maken: de regeling 'Indirecte studiekosten', de daaraan gekoppelde PC-regeling en de Geldterugregeling (GTR). De regelingen hebben verschillende doelgroepen en voorwaarden. Met de Kindregeling Wijchen (zie voor de kaders van de regeling bijlage 1, hoofdstuk 6) maken wij één regeling voor alle minderjarige kinderen in Wijchen die in huishoudens leven met een inkomen tot 110% van de voor hen geldende bijstandsnorm. Tegelijkertijd verhogen we voor vrijwel alle kinderen uit deze groep onze bijdrage in hun kosten voor participatie en ontwikkeling. Doordat we geen durccriterium meer hanteren kan voor de groep die een beroep moet doen op de Participatiewet de tegemoetkoming worden afgehandeld bij de aanvraag van de uitkering.

1.2 De 'Kindregeling Wijchen' beantwoordt aan de door uw raad aangenomen moties op dit terrein

In uw motie 'Zwemvaardigheid Wijchense kinderen' (16 115) roept u ons op om het (het financieel) mogelijk te maken dat kinderen die behoren tot de doelgroep van het minimabeleid een zwemdiploma kunnen halen. De Kindregeling Wijchen biedt de doelgroep in de leeftijd van zes tot twaalf jaar de mogelijkheid om hun zwemdiploma A te behalen, zonder dat het gezin hier zelf aan hoeft bij te dragen. In uw motie 'Versoepelen Geldterugregeling voor kinderen' (16 4145) roept u ons op om het mogelijk te maken dat kinderen die in armoede leven direct financiële ondersteuning kunnen krijgen, zonder dat zij drie jaar moeten wachten. Ook dat realiseren wij in de Kindregeling Wijchen. Tegelijkertijd gaat de tegemoetkoming voor kosten voor participatie en ontwikkeling voor kinderen vanaf 6 jaar aanzienlijk omhoog.

1.3 De 'Kindregeling Wijchen' is in lijn met de voorwaarden die door het Rijk en de VNG zijn vastgelegd voor de toegekende extra middelen

In de decembercirculaire 2016 heeft de gemeente Wijchen structureel budget ontvangen voor kinderen die opgroeien in huishoudens met lage inkomens. Over dit budget zijn afspraken gemaakt tussen de VNG en het Rijk (bijlage 3). Wij zetten de middelen in bovenop het budget dat wij in de afgelopen jaren al uitgaven aan deze doelgroep. We voegen de middelen samen in één regeling. Wij geven deze middelen grotendeels "in natura". Wij vertalen "in natura" zo dat aan betalingsbewijzen duidelijk moet zijn dat de uitgaven zijn gedaan voor kinderen. Men krijgt alleen een tegemoetkoming voor uitgaven aan kosten die wij in een lijst vastleggen (ouderbijdragen, sport- en hobbyclubs en daarbij behorende kleding etc.).

Een deel van de tegemoetkoming hoeft echter niet verantwoord te worden, zodat er voor de huishoudens ruimte blijft om deel te nemen aan activiteiten waarbij dit onmogelijk is (bijvoorbeeld bezoek van de bioscoop of een pretpark). Wij werken al jaren goed samen met alle maatschappelijke organisaties in Wijchen die voor zichzelf een rol zien naar deze doelgroep (zie bijlage 2).

2.1 Zij bieden huishoudens met lage inkomens voorzieningen die de gemeente niet kan verstrekken

Wij zijn als overheid van mening dat alle gangbare kosten op een minimaal acceptabel niveau betaald kunnen worden uit de reguliere uitkering Participatiewet. Vanzelfsprekend vallen voedsel en kleding hieronder. Voor uitzonderingen, dat wil zeggen bijzondere en noodzakelijke kosten, kennen wij de bijzondere bijstand. Dat wil echter niet zeggen dat wij geen oog mogen hebben voor initiatieven van inwoners zelf die zich de situatie van deze kwetsbare groep aantrekken. Wij willen deze kracht in de samenleving juist naar vore halen en ondersteunen. Een groot deel van de huishoudens (ca. 40%) die de Voedselbank en Kledingbank ondersteunt hebben bovendien minderjarige kinderen.

2.2 Deze organisaties hebben bijzondere en hoge kosten door de aard van de voorzieningen die zij bieden

Wij verheugen ons in het grote aantal organisaties in Wijchen dat zich het lot aantrekt van meer kwetsbare huishoudens in onze gemeente (o.a. de Vincentiusvereniging, Caritas, Stichting Leergeld). Echter zowel de Voedselbank als de Kledingbank maken bijzondere en hoge kosten voor hun diensten. Hun diensten vereisen hoge kosten voor vervoer en grote opslagruimten die aan diverse eisen moeten voldoen (vochtigheid, koeling, hygiëne). Dit legitimeert in onze ogen een aanzienlijke en structurele financiële ondersteuning.

3.1 De extra aandacht voor deze specifieke groep past in het 'Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016 – 2020'

Huishoudens met minderjarige kinderen, met name eenoudergezinnen, lopen een hoog risico op armoede en daarmee ook schulden. In het 'Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016 – 2020' zijn inspanningen voor preventie van schulden reeds opgenomen. Wij willen door extra uren (4 uur per week) voor de preventiemedewerker schuldhulpverlening, meer aandacht voor deze groep huishoudens realiseren, onder andere door intensievere voorlichting op scholen.

4.1 & 5.1 Het opheffen en beperken van deze regelingen vloeit logisch voort uit het besluit te komen tot één regeling voor de doelgroep

De eerder met deze regelingen beoogde effecten worden over voor de doelgroep minderjarige kinderen overgenomen door de Kindregeling Wijchen.

6.1 Vereenvoudiging sluit aan bij de door uw vast gestelde visie op Werk en inkomen

Eén van de uitgangspunten voor ons armoedebeleid is dat onze dienstverlening de inwoner ook daadwerk bereikt (Visie Werk en inkomen, 16 IZ 139). Daarom willen wij het de aanvrager en de uitvoering zo eenvoudig mogelijk maken. Wij onderzoeken op dit moment de mogelijkheden van verdere digitalisering van de aanvraag (via de website).

Ook willen wij de controles die we uitvoeren op de hoogte van het inkomen en vermogen zoveel mogelijk doen zonder de klant extra te belasten. Dat willen we doen door hierbij meer gebruik te maken van gegevens die bij andere overheidsinstellingen al bekend zijn. Tot slot willen bestanddelen van vermogen die bij huishoudens met lage inkomens niet of nauwelijks voorkomen (aandelen, een auto met een waarde van betekenis, sierraden) niet meer in onze controles betrekken. Deze controle willen we met name richten op banksaldi, spaartegoeden en het bezit van een huis.

7.1 Deze wijze van financieren beantwoordt aan de afspraken die door het Rijk en de VNG zijn gemaakt

In de bestuurlijke afspraken tussen VNG en Rijk wordt benadrukt dat de middelen uit de decembercirculaire bedoeld zijn als extra 'bovenop' wat gemeenten nu al uitgeven: "Het is van belang dat de huidige inzet van middelen voor armoedebestrijding onder kinderen door gemeenten onverminderd wordt voortgezet." (bijlage 3). Het samenvoegen van deze middelen in één regeling beantwoordt hieraan.

8.1 Wij zijn gebonden aan het principe van "gelijkberechtiging"

In de Kindregeling Wijchen nemen wij bijdragen op voor zwemlessen en PC's voor kinderen, naast jaarlijkse bijdragen. De bijdragen voor PC's en zwemlessen keren niet jaarlijks terug. De bijdrage voor het behalen van zwemdiploma A bestaat tussen zes en twaalf jaar. Een bijdrage voor een PC krijgt men eens in de zes jaar. Als het voorgestelde beleid helemaal loopt, betekent dit dat elk jaar één jaargroep aanspraak kan maken op zwemlessen of een PC. Alle kinderen die ouder zijn dan de instromende jaargroep hebben immers al aanspraak gemaakt. In het jaar dat we dit beleid invoeren is dit niet het geval. In dat ene jaar moeten ook de oudere kinderen aanspraak kunnen maken op zwemles of een PC. Anders ontstaat de situatie dat in één gezin het kind van zes jaar oud wel ondersteuning voor het behalen van zijn zwemdiploma maar haar broertje van 9 jaar oud niet. Ditzelfde geldt bij de PC's. In het jaar van invoering moeten we de hele groep ondersteunen, niet alleen de groep die nieuw instroomt. Deze overbruggingskosten schatten we op eenmalig € 81.000,-.

9.1 Incidentele kosten (helemaal) financieren uit structurele middelen heeft tot gevolg dat wij voor de jaren na het jaar van invoering ons beleid moeten wijzigen

Als we de overbruggingskosten helemaal financieren uit de structurele middelen heeft dit tot gevolg dat we hoogte van de jaarlijks terugkerende bijdragen moeten verlagen. Dat heeft tot gevolg dat in de jaren na het jaar van invoering een aanzienlijk overschot ontstaat. Om deze middelen toch bij de doelgroep te laten landen moeten we het beleid voor die jaren verruimen. De onduidelijkheid van rechten zal het bereik beperken.

Kanttelingen

1.1 Een 'limitatieve lijst' beperkt de mogelijkheden van de aanvrager

In de regeling willen we werken met één lijst van kosten die men mag deklarereren tot de maximumvergoeding van dat jaar is bereikt; als een kostenpost niet op deze lijst staat kan het niet worden gedeclareerd. In de huidige regelingen werken we een lijst van voorbeelden; bovendien geldt dat de betrokkene slechts een beperkt deel van zijn uitgaven hoeft te verantwoorden (25% bij de GTR, 50% bij indirecte studiekosten). In de Kindregeling Wijchen moet 75% van de te deklarereren kosten worden verantwoord en te zijn uitgegeven aan zaken op de lijst. Dit beperkt ten opzichte van de huidige situatie de mogelijkheden van de aanvrager. Maar we bereiken op deze manier wel meer duidelijkheid voor de klant, een eenduidige uitvoering en meer zekerheid dat de aanvrager de gemeentelijke bijdrage ook daadwerkelijk besteedt aan zijn kind(eren).

2.1 Het overdragen van de uitvoering van een deel van het minimabeleid aan organisaties die voornamelijk met vrijwilligers werken drukt de uitvoeringskosten van de gemeente

Sommige gemeenten leggen het verstrekken van financiële ondersteuning aan huishoudens met lage inkomens (deels) in handen van organisaties die voornamelijk werken met vrijwilligers (bijvoorbeeld een particulier fonds of een lokale stichting Leergeld). Wij zijn van mening dat uitvoering door professionals meer garanties inbouwt voor kwaliteit en continuïteit in ons beleid. Ook zijn de rechten van de klant beter verankerd: men kan altijd een klacht indienen of bezwaar of beroep aantekenen. Tot slot houden wij op deze manier een beter integraal zicht op de problematiek in een huishouden. Vanzelfsprekend blijven graag en intensief samenwerken met alle maatschappelijke organisaties die in aanraking komen met de problematiek van deze huishoudens.

6.1 De daadwerkelijke invulling van de vereenvoudiging is een uitvoeringskwestie en daarmee een bevoegdheid van het college

De concrete invulling van de beoogde vereenvoudigingen zijn een bevoegdheid van het college. Na vaststelling van de beoogde aanpassingen zullen wij uw raad informeren.

7.1 Het door het Rijk toegekende extra budget ligt niet vast voor de komende jaren

Hoewel de extra middelen voor ondersteuning van minderjarige kinderen structureel zijn toegezegd, ligt het absolute bedrag niet vast. Dit beweegt mee met de omvang van de doelgroep, die het Rijk bepaalt aan de hand van CBS cijfers. Aangezien de wijze waarop wij het overgrote deel van deze middelen besteden ook zal meebewegen met de omvang van de doelgroep is hier geen of nauwelijks sprake van een financieel risico.

Financiën

	2017	2018	2019	2020
<i>Beschikbaar budget</i>				
Geldterugregeling (kinddeel)	28.000	28.000	28.000	28.000
Indirecte studiekosten	27.000	27.000	27.000	27.000
PC-regeling	15.000	15.000	15.000	15.000
Budget decembercirculaire	162.000	162.000	162.000	162.000
Totaal beschikbaar	232.000	232.000	232.000	232.000
<i>Uitgaven</i>				
Kindregeling Wijchen				
Jaarlijkse bijdragen	130.500	130.500	130.500	130.500
Bijdrage PC	25.000	25.000	25.000	25.000
Bijdrage zwemdiploma A	12.500	12.500	12.500	12.500
Enmalige overbruggingskosten	81.000			
Voedselbank	10.000	10.000	10.000	10.000
Kledingbank	3.000	3.000	3.000	3.000
Extra schuldpreventie	7.000	7.000	7.000	7.000
Uitvoering	13.000	13.000	13.000	13.000
Totaal uitgaven	282.000	201.000	201.000	201.000
Saldo	-50.000	31.000	31.000	31.000
Afdekking uit WMO reserve	50.000			
Dotatie aan WMO reserve		-25.000	-25.000	
Saldo na reserve	0	6.000	6.000	31.000

Het eenmalig benodigde extra budget voor een gedeeltelijke financiering van de overbruggingskosten in 2017 financieren we uit de Wmo-reserve. In de jaren 2018 en 2019 is er geen sprake meer van overbruggingskosten en verwachten we op de middelen voor de 'Kindregeling Wijchen' een overschot. Met een jaarlijks bedrag van € 25.000,- vullen we in deze jaren de Wmo-reserve weer aan.

Uitvoering

Na vaststelling door uw raad zullen onderstaande acties worden uitgevoerd;

- Aanpassen beleidsregels (GTR, indirecte studiekosten, Kindregeling Wijchen)
- Uitwerken vereenvoudiging uitvoering (digitalisering, vermogensbegrip)
- Informeren en instrueren medewerkers
- Wijziging op de website en Bereken uw Recht doorvoeren
- Informeren maatschappelijke organisaties
- Voorlichting aan bekende huishoudens met lage inkomens

Burgerparticipatie

Na vaststelling van ons armoedebeleid vanaf 1 januari 2015 (14 IZ 035) hebben wij regelmatig overleg gevoerd met externe partijen die zelf regelmatig in aanraking komen met problematische situaties van huishoudens in Wijchen die leven van een laag inkomen. Op 19 oktober 2016 hebben wij deze partijen (zie onder "In kennis stellen") om input gevraagd voor vernieuwing van ons armoedebeleid (zie bijlage 2). Op 15 december hebben wij deze partijen een voorstel op hoofdlijnen voorgelegd. Waar mogelijk is hun input op dit voorstel verwerkt.

Bijlagen

1. Armoedemonitor Wijchen 2016
2. Bespreking armoedebeleid externe partijen, Wijchen 19 oktober 2016
3. Bestuurlijke afspraken, Kansrijk opgroeien voor alle kinderen in Nederland (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, VNG), 2016

Gerelateerde stukken

- 14 IZ 207 - Armoedemonitor 2014
- 14 IZ 035 - Armoedebeleid 2014
- 16 IZ 139 - Visie Werk en inkomen
- 16 3947 - Beleidsplan schuldhulpverlening 2016 - 2020
- 16 1025 - Uitbreiding aanbod chronisch zieken

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De Burgemeester,

De gemeenteraad van Wijchen

17 3 1977 Werken en Ondernemen

Raadsbesluit

Armoedebelid 2017

De raad van de gemeente Wijchen;

Gelet op: de ontwikkelingen in het armoedebelid van gemeente Wijchen zoals gesignaleerd in de Armoedemonitor 2016 en de vastgelegde bestuurlijke afspraken tussen de VNG en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in 'Kansrijk opgroeien voor alle kinderen in Nederland'

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van:
7 maart 2017.

besluit:

1. In te stemmen met één regeling in het minimabeleid ten behoeve huishoudens met minderjarige kinderen: de 'Kindregeling Wijchen' met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2017
2. De organisaties 'Voedselbank Wijchen en omgeving' en de 'Kledingbank Rijk van Nijmegen' structureel financieel te ondersteunen
3. Preventie van schulden in huishoudens met minderjarige kinderen extra te ondersteunen
4. De regeling 'Indirecte studiekosten' inclusief de daaraan verbonden PC-regeling op te heffen vanaf de datum van besluitvorming in uw raad
5. De doelgroep van de 'Geldterugregeling' in te perken tot volwassenen vanaf de datum van besluitvorming in uw raad
6. In te stemmen met verdere vereenvoudiging van het aanvraag- en verwerkingsproces van aanvragen voor ondersteuning vanuit ons minimabeleid
7. De onder beslispunten 1 tot en 3 genoemde punten te financieren uit;
 - a) het budget dat daartoe in de decembercirculaire beschikbaar is gesteld door het Rijk
 - b) de middelen die vrijvallen door het opheffen van de regeling 'Indirecte studiekosten'
 - c) de middelen die vrijvallen uit de 'Geldterugregeling' door inperking van de doelgroep
8. In te stemmen met de eenmalige overbruggingskosten in het jaar van invoering van € 81.000,-
9. De overbruggingskosten in 2017 te dekken uit het structurele overschot 2017 (€ 31.000) en voor € 50.000 uit de WMO reserve.
10. Voor de jaren 2018 en 2019 een bedrag van € 25.000 te doteren in de WMO reserve.

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van

De voorzitter,

De griffier,